

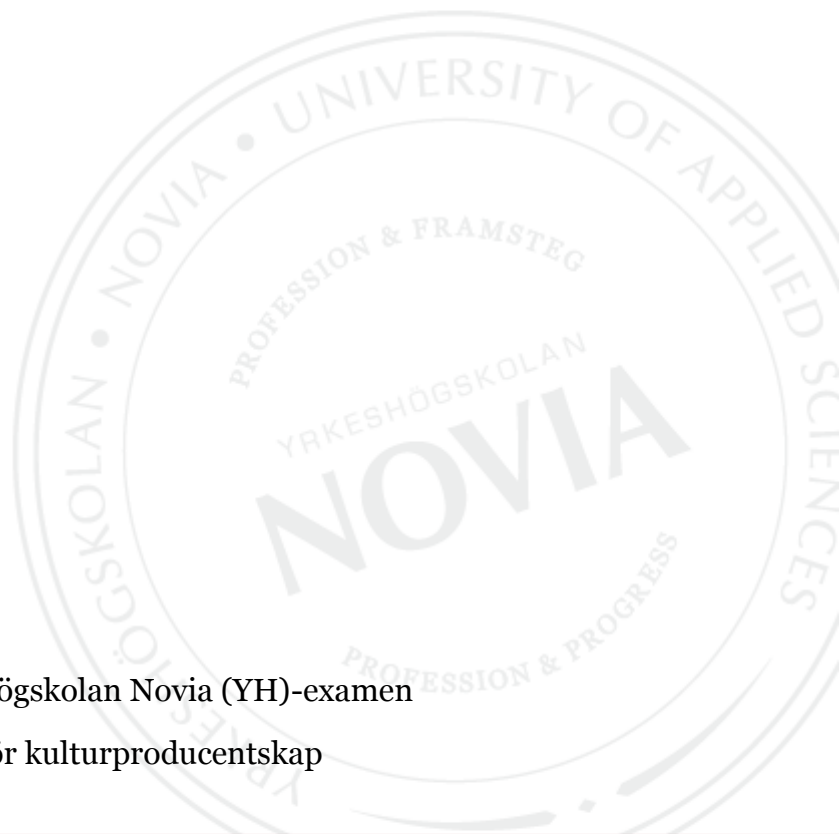
Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel

Alexandra Furuhjelm

Examensarbete för Yrkehögskolan Novia (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för kulturproducentkap

Helsingfors 2011

EXAMENSARBETE

Författare: Alexandra Karin Maria Furuhjelm

Utbildningsprogram och ort: Utbildningsprogrammet för kulturproducentenskap, Helsingfors

Handledare: Leena Björkqvist

Titel: Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel

---

Datum 29.4.2011   Sidantal 31   Bilagor 1

Sammanfattning

Examensarbetet baserar sig på kulturevenemanget Svenska veckan. Målsättningen med Svenska veckan är att synliggöra det svenska i Finland i konstruktiv anda samt jobba för positiva attityder till det svenska i Finland. Examensarbetet är en utvärdering gjord på beställning av projektets huvudman Svenska Finlands folkting.

Målet är att kartlägga hur Svenska veckan fram till hösten 2010 lyckats i sitt utvecklingsprojekt som strävade till att skapa en igenkännbar struktur kring evenemanget. Arbetet beskriver Svenska veckan, den utveckling som skett åren 2009-2010 och lyfter fram fungerade strukturer som kunde vidareutvecklas i framtiden via kritisk utvärdering, där även problem lyfts fram. Som bakgrund för evenemanget beskrivs det språkliga samhällsklimatet i perspektiv med beställarens ordinarie verksamhet.

Som teoretisk referensram fungerar Åke Jerkedals utvärderingsmodell i åtta steg. Mina egna erfarenheter av projektet och den kunskap jag fått via arbete i projektet spelar också en synlig roll i examensarbetet.

Resultatet är fem exempel på best practice som lyfts fram ur projektet Svenska veckan som eventuellt även kan anammas av andra internationella organisationer som jobbar med språkliga minoriteter.

Språk: Svenska   Nyckelord: Svenska veckan, språkklimatet, språkliga minoriteter, centralkoordinerat samarbete, best practice

---

OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Alexandra Karin Maria Furuholm

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Kulttuurituotanto Helsinki

Ohjaajat: Leena Björkqvist

Nimike: Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel

Myönteisten kieliasenteiden puolesta- Esimerkinä Svenska veckan

---

Päivämäärä 29.4.2011 Sivumäärä 31 Liitteet 1

Tiivistelmä

Opinnäytetyö perustuu Svenska veckan -tapahtumaan. Tapahtuman tavoitteena on kiinnittää huomiota ruotsin kielen asemaan Suomessa ja edistää myönteistä suhtautumista ruotsin kieleen. Opinnäytetyö tehdään tilauksena Svenska Finlands folktingetille.

Opinnäytetyön tavoite on arvioida, kuinka hyvin Svenska veckan projektina on onnistunut kehittämishankkeessaan, jossa tavoitteeksi asetettiin tapahtuman tunnettavuuden kehittäminen. Työ esittelee Svenska veckanin, tapahtumassa tapahtuneen kehityksen vuosina 2009-2010 sekä nostaa esille niitä toimivia toimintamalleja, joita voidaan kehittää tulevaisuudessa. Kriittisen arvioinnin kautta tuodaan esille myös projektin ongelmakohtia. Työn taustana toimii tämänhetkinen yhteiskunnallinen kielikeskustelu.

Työn teoreettisena viitekehysenä toimii Åke Jerkedalin kahdeksanosainen arviointimalli. Omat kokemukseni projektista sekä projektin kautta opitut asiat nousevat opinnäytetyössä näkyvään rooliin.

Opinnäytetyön tuloksena Svenska veckan -tapahtumasta nostetaan esille viisi parhaan käytännön esimerkkiä. Nämä esimerkit toimivat mallina tavoistamme työskennellä vähemmistökielien kanssa Suomessa. Tavoitteen on, että esimerkkejä voi mukauttaa myös muissa kansainvälisissä yhteyksissä. Samalla esitellään, millä tavoin organisaatiot, kuten esimerkiksi Folktinget tai projektissa mukana olleet kunnat, voivat hyötyä samankaltaisista projekteista kuin Svenska veckan.

Kieli: ruotsi Avainsanat: Svenska veckan, kieliympäristö, vähemmistökielet, yhteistyökoordinointi, best practice.

BACHELOR'S THESIS

Author: Alexandra Karin Maria Furuhjelm

Degree Programme: Arts Management

Supervisors: Leena Björkqvist

Title: Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel

Working for positive language attitudes- The Swedish Week

Date 29.4.2011   Number of pages 31   Appendices 1

Summary

This bachelor's thesis is based on the event Swedish Week. The cultural event Swedish Week aims to work for positive attitudes to the Swedish language in Finland. The thesis is an evaluation conducted by request for the Swedish Assembly of Finland.

The goal for this thesis is to evaluate how the project Swedish Week has succeeded in its development project which aims to create a recognizable structure around the event. The work describes the Swedish week, the development progress made during 2009-2010 and highlights work structures that could be developed further in the future. This is made through critical evaluation where also problems are brought to daylight.

The theoretical framework used in this thesis is the evaluation model in eight steps by Åke Jerkedal. My own experience of the project and the knowledge I gained through work in the project also plays a visible role in the thesis.

As a result of this thesis five examples of best practice from the project Swedish Week is presented. These could also be replicated by other international organizations who work with linguistic minorities.

Language: Swedish   Key words: Swedish Week, language climate, language minorities, coordinated co-operation, best practice.

Innehåll

1	Inledning.....	1
1.1	Målsättning.....	1
1.2	Material.....	2
1.2.1	Avgränsning.....	3
1.3	Metoder- Åtta steg i utvärderingsarbetet	4
2	Bakgrund	8
2.1	Språkklimatet i dag	9
2.2	Det här jobbar Folktinget med.....	12
2.3	Folktinget i europeiska nätverk	13
2.3.1	MATCH-projektet	13
3	Svenska veckan	14
3.1	Den ursprungliga tanken- åren 2000-2007.....	14
3.2	Det treåriga utvecklingsprojektet- åren 2009-2011.....	16
3.3	Utvärdering av Svenska veckan åren 2009-2010	20
3.3.1	Vikten av att jobba med positiva språkattityder	23
4	Svenska veckan som exempel på best practice	25
5	Avslutande diskussion	27
6	Källförteckning.....	30
7	Bilagor.....	1

1 Inledning

Examensarbetet **Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel** grundar sig på evenemanget Svenska veckan. Examensarbetet beskriver det utvecklingsarbete som gjorts kring Svenska veckan sedan år 2009 och har som mål att finna de mest fungerande verktygen, så att dessa i framtiden ytterligare kan förstärkas. Evenemanget presenteras i förhållande till sin huvudman, Svenska Finlands folkting och i reflektion med Folktingets lagstadgade uppdrag om att värna och informera om det svenska språket i Finland.

1.1 Målsättning

Svenska veckan är ett svenskspråkigt kulturevenemang som firas som en förlängning av Svenska dagen 6.11, i regel den första veckan i november. Målsättningen med Svenska veckan är att synliggöra det svenska i Finland i konstruktiv anda samt jobba för positiva attityder till det svenska i Finland.

Jag har haft möjligheten att jobba intensivt med projektet Svenska veckan som projektkoordinator sedan maj 2009. Som projektkoordinator har jag haft ansvar för planeringen, koordineringen, verkställandet och rapporteringen av Svenska veckan i nära samarbete med de medverkande orternas arbetsgrupper.

Utgångspunkten för examensarbetet är från beställarens sida, Folktinget, att kartlägga hur Svenska veckan fram till hösten 2010 lyckats i sitt utvecklingsprojekt. Utvecklingsprojektet som startade hösten 2009 strävar efter att göra Svenska veckan till ett igenkännbart koncept i Svenskfinland. Examensarbetet kommer att koncentrera sig på de senaste två åren av systematisk utveckling av Svenska veckan, med tillbakablickar till grogrunden och de första tankarna kring en vecka av svenskt kulturevenemang på stan, som väcktes redan år 2000. Arbetet söker de faktorer som gör Svenska veckan till ett attraktivt evenemang. Målet är att hitta de starka särdragen, så att dessa sedan kan utvecklas vidare och användas som ett finlandssvenskt exempel i internationella sammanhang. En fråga som arbetet söker svar på är behovet av ett s.k. traditionsbärande evenemang som en del av kultur- och identitetsuppbyggandet och symbolvärdet i ett helsvenskt kulturevenemang. Som en aspekt i arbetet kommer även den pågående språkdebatten att lyftas fram. I examensarbetet reflekteras även kring kulturfältet i förändring. Branscherna närmar sig varandra både gällande kultur och ekonomi, men även gällande kultur och

samhällspåverkan; Hur kan organisationer som Folktinget, med en uttalad annan uppgift än kulturengagemang, gynnas av kulturprojekt i stil med Svenska veckan och en anställd koordinerare av dessa projekthelheter?

1.2 Material

Examensarbetet är en utvärdering av evenemanget Svenska veckan. Grunden för utvärderingen är Åke Jerkedals utvärderingsmodell med åtta steg och är en utvärdering som ska ge en övergripande beskrivning och bedömning av ett program (Jerkedal, 2010, s. 89).

Vad är utvärdering? I sin enklaste förklaring innebär en utvärdering “att beskriva och värdera ett program” (Jerkedal, 2010, s. 22). Vidare kan en utvärderings uppgift vara att ge information och om denna information inte kommer till användning är utvärderingen värdelös (Jerkedal, 2010, s. 41).

Examensarbetet använder sig av Svenska veckan som praktiskt exempel. Kunskap inför skrivandet av examensarbetet har jag samlat via självständigt arbete i projektet. I arbetet har jag använd mig både av skrivna källor och gjort intervjuer, samt sänt ut ett frågeformulär. Intervjuerna och frågeformuläret strävade efter att se på projektet utifrån och kartlägga hur stort intresset för medverkande i Svenska veckan är och varför det finns kontra inte finns ett intresse för medverkande i Svenska veckan. I arbetet har jag även till stora delar använd mig av PM, dokument och möteshandlingar från planerings- och utvärderingsmöten för Svenska veckans arbetsgrupp under åren 2009 och 2010. Likaså har jag hämtat fakta från Folktingets verksamhetsberättelse och verksamhetsplan för åren 2007-2009 och åren 2009-2011 samt projektets Svenska veckans projektansökningar.

I examensarbetet har jag förutom Åke Jerkedals utvärderingsmodell i åtta steg läst litteratur kring upplevelseindustrin, samt läst in mig på det svenska språkets historia i Finland. Lena Mossbergs Att skapa upplevelser- från OK till WOW! (2003) har bidragit till tankar kring marknadsföring av evenemang för att förmedla ett budskap, och Marjana Johanssons Det finlandssvenska festivalfältet (2010) har hjälpt mig spegla det finlandssvenska festivalfältet överlag och analysera det i jämförelse med Svenska veckan. Tankesmedjan Magmas rapport Nationalspråk och minoritetsspråk i ljuset av finländsk lagstiftning och internationella konventioner (2009) skriven av Kristian Myntti, samt Magmas PM Den obligatoriska svenskan i Finland (2010)

skriver av Erik Geber har varit utmärkta källor för information om det svenska språkets historia och ställning i dagens samhälle. Nina Grans artikel Från upplevelser till erfarenheter och eget skapande i samlingen Taidekasvatuxen Helsinki (2010) har liksom Mossbergs bok bidragit till idéer kring skapandet av upplevelseerfarenheter.

I ämnet har tidigare skrivits ett examensarbete av Michelle Mattfolk med rubriken Utvärdering av Svenska veckan 2006- med fokus på arbetsgruppen och samarbetsorganisationerna (2007). Mattfolk fungerade som en intern utvärderare och fokuserade på att utvärdera både arbetsgruppen och året 2006 samarbetsorganisationer genom frågeformulär och intervjuer (Mattfolk, 2007). Sedan år 2006 har mycket förändras på kulturfältet, så även gällande språkklimatet. Svenska veckan har vuxit tills sig och fått en mer heltäckande struktur. Till skillnad från Mattfolks tidigare skrivna arbete, som var en utvärdering av Svenska veckan med fokus på arbetsgruppen, kommer jag i mitt arbete att sträva efter en objektiv utvärdering med syftet att förbättra helhetskonceptet kring Svenska veckan, enligt planerna för utvecklingsprojektet år 2009-2011.

Målgruppen för det färdiga examensarbetet är arbetsgruppen för Svenska veckan, dvs. de engagerade arbetsgrupperna i projektet. En annan målgrupp för examensarbetet är organisationer, föreningar, företag och sammanslutningar som bidragit med programinslag till Svenska veckan. Examensarbetet kan med fördel även läsas av kommande projektkoordinatorer för Svenska veckan eller liknande projekt. Examensarbetet kan likväl läsas av personer involverade i regionala projekt med målsättningen att förbättra språkliga attityder. I ett europeiskt perspektiv kan examensarbetet väcka intresse hos tjänstemän och eldsjälarna som jobbar för minoritetsspråk.

Jag hoppas arbetet kan klargöra strukturerna kring ett projekt, genom att spegla det i rådande språklig samhällsklimat i Finland och hoppas att examensarbetet kan erbjuda verktyg och vägledning för verkställande av liknande projekt som Svenska veckan.

1.2.1. Avgränsning

Examensarbetet koncentrerar sig på evenemanget Svenska veckan och dess två första år av det treåriga utvecklingsprojektet, och tar därmed avstånd från arrangemangen kring tidigare verkställda Svenska veckan-projekt. Det är ändå viktigt att beskriva dem och dess målsättningar för att synliggöra en eventuell utveckling.

Examensarbetet är inte heller ett ställningstagande i den pågående språkliga debatten, utan beskriver den som ett samhällsfenomen, som placerar Svenska veckan i ett större sammanhang.

1.3 Metoder- Åtta steg i utvärderingsarbetet

Jag har medvetet valt att använda mig av varierande metoder av datainsamling, för att få varierande svar på frågorna i forskningen. För att samla in fakta har jag använt mig av litteratur och intervjuer, men för att höra åsikter valde jag att göra en enkät. Enkäten sändes ut till berörda parter av projektet under åren 2009 och 2010, dvs. den externa arbetsgruppen (orterna) och övriga arrangörer (programanmälare) av program.

Grunden för utvärderingen av projektet Svenska veckans treåriga utvecklingsprojekt är Åke Jerkedals åtta steg för utvärdering, som kan återfinnas i Jerkedals handbok *Utvärdering- steg för steg. Om projekt- och programbedömning*. Även Michelle Mattfolks använde sig av samma modell för utvärdering (om än för utvärdering av arbetsgruppen) i sitt examensarbete, vilket till viss mån gör utvärderingen från år 2006 jämförbar med utvärderingen för år 2011. Nedan förklaras i korthet Jerkedals åtta punkter för utvärdering och meningen med varje steg i perspektiv med examensarbetet.

I det första steget av utvärderingen enligt Åke Jerkedal utformas syftet med utvärderingen. Varför görs den, för vem och med vilket syfte? Finns det dolda mål med utvärderingen, t.ex. att påvisa ett behov. Vilket intresse har beställaren av arbetet? Vanligtvis är beställarens syfte med utvärderingen att stödja ett pågående program och/eller ge en beskrivning och bedömning av ett program som underlag för beslut om dess fortsättning (Jerkedal, 2010, s. 91)

Examensarbetet är en utvärdering av projektet Svenska veckan och strävar mot ”att göra en beskrivning och en bedömning av ett projekt” (Jerkedal, 2010, s. 19) Syftet är att utveckla projektet vidare utgående från resultaten som nås med denna utvärdering. Utvärderingen ska sträva efter att vara möjligast objektiv och beskriva projektet ärligt i perspektiv till rådande samhällsklimat.

I det andra steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal fastställs om utvärderingen ska göras av en extern eller intern utvärderare. Jerkedal skriver att många beställare föredrar en extern utvärderare, i och med att resultatet då blir mer objektivt. En intern utvärderare kan ibland glömma sin roll som utvärderare och istället åta sig rollen om

marknadsförare av ett projekt (Jerkedal, 2010, s. 92). En intern utvecklare har ändå ofta den nödvändiga kulturkompetensen kring projektet som utvärderas. Jerkedal påminner oss också att en extern utvärderare inte nödvändigtvis är en garanti för objektivitet (Jerkedal, 2010, s.92)

I och med att jag jobbar som projektkoordinator för projektet Svenska veckan under två år fungerar jag i detta fall som en intern utvärderare. Som utvärderare, men även examinand ser jag att min roll i processen ska vara så neutral och objektiv som möjligt, samtidigt som jag identifierar farorna som lurar en intern utvärderare. En god utvärderare ska besitta två kompetenser; en professionell utvärderarkompetens samt en kulturkompetens, dvs. känna till omgivningen i vilken projektet verkställs (Jerkedal Åke, 2010, s. 92). Via mina erfarenheter med arbetet i projektet Svenska veckan anser jag mig besitta denna kulturkompetens. Kompetensen att professionellt utvärdera pågående projekt önskar jag kunna utveckla i samband med skrivandet av detta arbete.

Det tredje steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal är att identifiera berörda grupper. Jerkedal skriver (2010, s. 60); *De grupper som berörs ska ha inflytande över de frågor som utvärderingen ska besvara*. Indirekt kan det här även tolkas som att de grupper som berörs av resultatet som utvärderingen kommer med, ska ha en möjlighet att påverka resultatet för utvärderingen redan i planeringsskedet. De berörda grupperna kan t.ex. ha speciella önskemål eller frågor de söker svar på i utvärderingen.

De grupper som berörs av projektet och senare kan ha intresse av dess utvärdering, är mångsidig. Dels består den av de självklara intressenterna; publiken och dels arbetsgrupperna både i de lokala orterna som den sammankallade stormötesgruppen. Därutöver finns hos projektets finansiärer ett intresse att se att projektet framskrider enligt projektplanen och att projektet uppnår vissa målsättningar. Samarbetspartners och tjänsteleverantörer har även de sitt intresse i att se projektet verkställas professionellt och enligt vad som avtalats. I den här utvärderingen av Svenska veckan är målet att svara på beställarens fråga, vilket enligt Jerkedal i vissa situationer är tillräckligt.

Det fjärde steget av utvärdering enligt Jerkedal är att kartlägga vad de berörda grupperna önskar få belyst av utvärderingen. Inför arbetet med examensarbetet

kartlades tillsammans med beställaren de frågor som önskades få belysta i utvärderingen.

Det femte steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal är att bedöma vad kartläggningen ger och vilka frågor utvärderingen kan belysa.

”Som utvärderare är det utomordentligt viktigt att vara uppmärksam på att olika intressenter inte bara kan utan ska ha olika frågor att ställa i utvärderingen” (Jerkedal, 2010, s.96). Med ovanstående citat menar Jerkedal att det i utvärderingssituationer är viktigt att minnas att olika intressenter söker olika svar i en utvärdering.

Det sjätte steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal är handlar om informationsinsamlingen; dvs. vikten av att välja hur man lägger upp utvärderingen, vilken typ av data som söks, hur man samlar data och hur man bearbetar den information man kommit över.

Examensarbetet är en mjuk variant av utvärdering (Jerkedal, 2010 s. 99) i och med att detta är tillsvidare den ända utvärderingen som gjorts gällande utvecklingsprocessen av Svenska veckan åren 2009-2010. Eftersom det inte gjorts en mätning före utvecklingsprojektet startade kan man inte utföra en ordentlig eftermätning, dvs. förändringen säger inget om resultatet.

Det sjunde steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal handlar om att informera om utvärderingens resultat. Jerkedal skriver (2010, s. 107) att en bra utvärdering utvärderar programmet, dess bakgrund och mål, beskriver hur och när den genomförts samt dess omfattning och deltagare. Vidare beskriver en bra utvärdering själva utvärderingen, dvs. dess syfte, den syn på utvärdering överlag som styr utvärderingens uppläggning och vidare hur den utförts; design, metod och teknik. En utvärdering beskriver även resultatet, hur programmets mål uppnåtts och andra resultat som observerades även om de inte är målrelaterade. Relevant för en god utvärdering är även att den diskuterar och tolkar resultaten mot bakgrunden av programmets implementering och gör rekommendationer rörande programmets fortsättning. En bra utvärdering beskriver utöver det ovan nämnda även varför rapporten skrivs, till vem den vänder sig och hur viktig den är för läsaren. Allt detta svarar alltså en god utvärderingsrapport på. I klarspråk beskriver den alltså vad det är frågan om i rapporten.

Jag tycker att dessa grundfrågor uppräknade av Åke Jerkedal är en bra stödpelare för upplägget för examensarbetet och strävar efter att besvara i alla fall dessa frågor. Examensarbeten på yrkesskolenivå grundar sig ofta på fallstudier, så även i mitt fall. Jerkedal skriver *"Även en utvärdering med inriktning på akademiska meriter kan ha praktiska syften- att ligga till grund för praktiska beslut"* (Jerkedal, 2010, s. 108).

"I samband med rapporteringen av praktisk inriktad utvärdering kan det också finnas behov av en kort-kort version som även den mest upptagna beslutsfattare kan hinna med." Jerkedal (2010, s. 108).

Det åttonde och sista steget av utvärdering enligt Åke Jerkedal är att fundera kring hur utvärderingsresultatet ska utnyttjas. Idén med en utvärdering är att ge information och att få underlag för beslut om ett genomfört program ska fortsätta att genomföras i sin nuvarande form, vidareutvecklas eller läggas ner (Jerkedal, 2010 s.41). Det är viktigt att utvärderingen kommer till nytta, annars har den gjorts i onödan.

Jerkedal skriver att det kan uppstå problem då resultatet inte stämmer överens med beställarens syn på saken (2010, s. 91). Jag tror inte att jag kommer att stöta på problemet med beställaren av examensarbete i och med att framsteg och förändring förespråkas av beställaren, samtidigt som man är öppen för förslag och diskussion inom ramarna för den övriga verksamheten.

2. Bakgrund

Lagen om Svenska Finlands folkting lyder:

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Uppgifter

Svenska Finlands folkting, nedan folktinget har i uppgift att främja Finlands svenskspråkiga befolknings rättigheter samt arbeta för att utveckla dess kulturella och samhälleliga förhållanden och främja svenska språkets ställning i Finland. Folktinget ska särskilt bevaka att de språkliga rättigheterna tillgodoses vid handläggande av ärenden i domstolar och andra myndigheter. För att fullfölja sitt uppdrag gör Folktinget framställningar, ger utlåtanden samt bedriver information och upplysning.” (Finlex, 2003/ 1331, §1)

Folktinget är ett intresseorgan som jobbar för att stärka det svenska språkets ställning i Finland och informera om språket och dess rättigheter till invånarna och beslutsfattarna. Lagen om Folktinget består av 13 paragrafer och beskriver Folktinget lagliga rättigheter och skyldigheter. Enligt lagen består Folktinget av 75 ledamöter som utses vid kommunalvalen vart fjärde år, via en speciellt Folktingslista, där svenska kandidater kan ställas upp och blir utsedda till Folktinget enligt de röstetal de får i kommunalvalen. Folktinget samlas till session årligen före utgången av maj och på sessionen behandlas de i stadgan uppräknade ärendena. Folktinget har även en styrelse som företräder Folktinget och dess verksamhet. Efter sessionen är styrelsen är det högsta beslutande organet i Folktinget. Folktingets kansli förbereder ärenden och sköter den löpande verksamheten. Folktingssekreterare är högsta chef på kansliet och ersätts vid behov av tillträdande Folktingssekreterare. Vid kansliet finns dessutom ett tillräckligt antal andra anställda. Rätt att teckna Folktingets namn har styrelsens ordförande, vice ordförande, folktingssekreteraren eller en person som styrelsen särskilt gett namnteckningsrätt. Folktinget är bokföringsskyldigt och på dess bokföring tillämpas bokföringslagen (Finlex 2003/1331). Verksamheten finansieras delvis av statsanslag, som år 2009 var 575 000 €, samt med fondmedel (Svenfors Stefan, personlig kommunikation 16.12.2010). Folktinget fungerar tvärpolitiskt, vilket innebär att alla riksdagspartier med svenskspråkig verksamhet är med i Folktinget. (Folktingets skrivelse till republikens president)

2.1. Språkklimatet i dag

För att få en inblick i vilken verksamhetsmiljö Svenska veckan och dess huvudman Folktinget jobbar och verkar i är det gott för läsaren att känna till de rådande språkförhållandena och den diskussion som förs kring det svenska språkets ställning i Finland.

Grundlagen stipulerar att Finlands två nationalspråk är finska och svenska och att dessa språk är jämlika med varandra. Likvärdighetsprincipen i lagen innebär alltså att den svensktalande befolkningen (finlandssvenskarna) inte enligt lag är en språklig minoritet i Finland, och svenskan kan således inte heller framför lagen bli behandlad så som ett minoritetsspråk. Språklagen har skrivits om ett antal gånger och den senaste är från år 2004. Språklagens uppgift är att skydda det svenska språket ställning i Finland och göra det jämbördigt med det finska språket (Myntti, 2010, s. 10). Språklagen fungerar också åt andra hållet, t.ex. i en tvåspråkig kommun där svenska är majoritetsspråket garanteras via språklagen samma rättigheter för den finska minoriteten som för den svenska majoriteten i kommunen. (Jungner-Nordgren Anna, personlig kommunikation 14.4.2011)

I språklagens första paragraf skrivs att nationen Finland har två officiella nationalspråk, finska och svenska. Språket samiska och dess särställning behandlas även skilt i den finska lagen, och lagen tillämpas i de samiska kommunerna i norra Finland. Språk med minoritetsstatus i Finland är samiska, romani och tatar (Göteborgs universitet), men man ska minnas att Finland inte har ett ända officiellt minoritetsspråk. (Jungner-Nordgren Anna, personlig kommunikation 14.4.2011)

Det svenska språkets ställning har i flera repriser diskuterats i Finland, både inom politiken och bland befolkningen. I lagtext kan man konstatera att Finlands språklagstiftning är god, men att verkligheten ändå ser annorlunda ut (Jungner-Nordgren Anna, personlig kommunikation, 7.10.2010). Jämställdheten statistiskt och mentalt är inte balanserad. Av Finlands befolkning uppgav år 2009 sammanlagt 290 392 personer svenska som modersmål, vilket är c. 5 % av befolkningen (Statistikcentralen). Den svensktalande befolkningen är geografiskt utspridd omkring kustområdet från norra Österbotten till östra Nyland samt på Åland och därutöver ostrukturerat utspridd i hela landet, med vissa större språköar, t.ex. Tammerfors och Uleåborg.

Det svenska språket kom till Finland under det Svenska rikets tid, c. 1200- 1600 e. Kr (Reuter, 2009) då folk från det svenska riket bosatte sig i det nya landet i öster. Då Finland blev en del av det ryska kejsardömet förblev ändå svenskan majoritetsspråk och förvaltningspråk i landet. Då det ryska kejsardömets inflytande i landet började sina och de fennomanska rösterna vaknade skedde överlag ett ställningstagande att ta avstånd från det ryska och i stället bygga upp det finska. Den språkpolitiskt avgörande händelsen var lantdagsreformen 1906. I och med att ståndsrepresentanterna avskaffades förlorade det svenska partiet (SFP;s föregångare) och andra svensksinnade definitivt sin ställning som ledande grupper i landet. År 1917 fick finskan ett jämlikt språkligt status i jämförelse med svenskan i Finland. Egentligen stod den andra språkstriden på 1930-talet konkret kring detta; fennomannernas strävande efter en total förfinskning förför allt av Helsingfors universitet, som uppfattades som den nationella odlingens och den fosterländska andans främsta fäste, medan de svenskspråkiga försvarade den hävdvunna svenska eller tvåspråkiga materiella odlingen (Geber, 2010, s. 9).

Folkskolelagen från 1964 fastslog ett obligatoriskt språk i läroplanen. Det ansågs att effektiv undervisning i svenska språket bör förekomma i mellanskolan och att det senare skulle garanteras en sådan ställning att kunskapen i svenska inte går tillbaka i vårt land (Geber, 2010, s. 17).

Konsekvenserna av grundskolereformen och senare timfördelningsbeslutet (åren 1975-1994) ledde i praktiken till att eleverna i de finska grundskolorna började läsa engelska som första obligatoriska språk (A1-språk), de svenska eleverna började med finskan (Geber, 2010, s. 27). Det innebar alltså rent praktiskt att svenskan i finska grundskolor blev ett B-språk som lästes från sjunde klassen uppåt. Beslutet betydde även att elever i svenska grundskolorna kom att läsa två A1-språk, medan elever i finska skolor endast läste ett A1-språk. I undervisningstimmar innebar detta att undervisningen i svenska i finska grundskolor fick färre veckotimmar, som på sikt betydde en nedgång i kunskaperna i ämnet svenska. Studentexamensreformen år 2005 innebar bland annat att det andra inhemska språket inte längre var ett obligatoriskt ämne i studentexamen. I ett nyhetsinslag från 11.4.2009 säger undervisningsminister Henna Virkkunen (Saml.) att siffrorna visar att allt färre finska elever skriver svenska i studentexamen, men att det var vad man kunde vänta sig utgående från de försök som gjordes innan reformen (YLE).

Under de senaste åren har det svenska språket i Finland väckt stor debatt. Överlag eggade riksdagsvalet 2011 folket till ställningstaganden och engagemang i bl.a. språkfrågan på ett från vardagen avvikande sätt. Dagens språkdebatt föddes ur förhandlingar kring regionförvaltningens strukturförändringar. Debatten gick sedermera under namnet Karlebyfrågan, eftersom ämnet för heta diskussioner var huruvida Landskapet Mellersta Österbotten och Karleby borde hänföras norrut mot Uleåborg eller söderut mot Vasa. Det svenska språkets ställning i debatten blev slutligen en fråga för Riksdagens grundlagsutskott. Debatten som fördes på högsta politiska nivå fick mycket publicitet i media i och med att statsminister Mari Kiviniemi (C) uttryckt sig motstridigt i frågan i förhållande till Centerpartiets allmänna linje och bl.a. sade att hon saknar argument för varför man ska läsa svenska i Finland. Mediapubliciteten bidrog självfallet till att frågan om svenskan i Finland, och då speciellt den obligatoriska skolsvenskans tvång väckte känslor bland den stora massan.

Den 30.11.2010 sände TV2 programmet A-teema ”Pakkoruotsi-ilta”. I direktsändning debatterade både politiker och andra inkallade svenskans ställning i Finland; nyttan och behovet av språket och specifikt kraven på kunskap i det andra inhemska språket. Debatten visade på bredden av meningsskiljaktigheterna och misskommunikationen mellan två läger. Den ena sidan hävdade att svenskan i Finland bidrar till en sällan skådad kulturrikedom, det svenska språket är en port till Norden och således världen och att tvåspråkighet är ett av Finlands trumfkort ute i världen. De menade att ytterligare ökade språkkunskap behövs i ett litet land som Finland. Den andra sidan däremot kände sig inte mera kopplade till svenska kulturarvet, och ansåg sig inte ha någon vardagsnytta av det marginaliserade språket svenska och upplevde att inläringen är mekanisk, tidskrävande och ointressant. Då svenska är ett tvångskapas missgynnsamma förhållanden att lära sig andra viktigare språk såsom engelska eller tyska. Tittarsiffrorna för direktsändningen var som bäst kring en halv miljon tittare (YLE). Ännu månader efter sändningen debatteras ämnet flitigt på bl.a. YLEs diskussionsforum på nätet. Måndagen den 7.3.2011 hade diskussionen sammanlagt 6835 inlägg, och debatten hade lästs av 178 165 personer. Samma dag låg debatten också som nummer ett över de mest debatterade ämnena på YLEs diskussionsforum (YLE).

Folktinget presenterade den 9.3.2011 ett handlingsprogram för ett Finland med två levande nationalspråk. Arbetsgruppen som leddes av president Martti Ahtisaari

jobbade i ett år med att utarbeta ett handlingsprogram med konkreta förslag om hur Finland ska förbli ett land med två levande nationalspråk. Styrgruppen består av riksdagsledamöter från alla partier med svensk verksamhet och ledande tjänstemän från olika samhällssektorer. Målet med handlingsprogrammet är enligt programchef Markus Österlund att komma med förslag om hur den offentliga sektorn ska utvecklas för att trygga Finlands tvåspråkighet. Handlingsprogrammet vänder sig till de ledande politiska beslutsfattarna i Finland. Styrgruppen hoppas att förslagen vinner understöd och tas in i nästa regeringsprogram som konkreta åtgärdsförslag. I vissa fall presenteras genomgripande och färdiga förslag, medan andra fall kräver längre utredning (Österlund m.fl, 2011) Handlingsprogrammet innefattar 25 punkter uppdelade i 10 olika helheter. Bland annat föreslår styrgruppen en minister med ansvar för nationalspråken i Finland.

2.2 Det här jobbar Folktinget med

Vårt uppdrag är att bevaka och främja den svenskspråkiga befolkningens rättigheter och intressen. Folktinget är ett samarbetsorgan för den svenskspråkiga befolkningen i Finland. Vi fungerar över de politiska gränserna och alla riksdagspartier med svensk verksamhet verkar inom Folktinget. (Folktinget)

Folktinget jobbar för att bevaka, främja och informera om det svenska i Finland och om det svenska språkets ställning i landet. Konkret betyder det här att en betydande del av det arbetet Folktinget gör sker på Folktingskansliet på organisationens hemort i Helsingfors. Här bereds utlåtande och ställningstaganden till lagförslag, jobbas med språkskyddsärenden samt främjas internationella relationer till andra minoritetsspråk i Europa (Folktinget). Folktinget tar även fram specifika projekt, som t.ex. det nationella handlingsprogrammet för ett tvåspråkigt Finland och samarbetar med andra organisationer kring det svenska i Finland. Våren 2011 gav Folktinget i samarbete med Botnia Information ut tidningen Kimpassa. Kimpassa delades ut i samband med K-gruppens tidning Pirkka och innehöll bl.a. en artikel om Finlands tvåspråkiga fotbollslandslag, en intervju med president Martti Ahtisaari, en artikel om språkliga minoriteter i Europa och ett recept på Åländsk fisksoppa av Michael Björklund. Sedan år 2006 är Folktinget huvudman för projektet Svenska veckan (Mattfolk, 2007).

2.3 Folktinget i europeiska nätverk

Visste du att det inom EU finns cirka 50 miljoner människor som talar ett annat språk än majoriteten i landet där de bor? I hela Europa finns det många länder som är två- eller flerspråkiga och vars samhälle och näringsliv fungerar på två språk. Med andra ord: Tvåspråkigheten i Finland är långt ifrån unik (Folktinget)

Folktinget medverkar i det europeiska nätverket för minoritetsspråk NPLD- Network to Promote Linguistic Diversity och i FUEN. Kontakten till andra organisationer som jobbar med minoritetsspråk ses som viktig och därför eftersträvar Folktinget att aktivt delta i nätverksarbetet och etablera samarbeten med dessa organisationer.

Vikten av att höra till en större gemenskap är betydande. Det är här vi utbyter idéer och delar med oss av best practice. Det är också viktigt att vi syns i de internationella samfunden och i minoritetsspråkssammanhang, fastän svenskan i Finland inte är ett minoritetsspråk. (Svenfors Stefan, personlig kommunikation 16.12.2010)

2.3.1. MATCH-projektet

Language is DNA for culture (MATCH).

Folktinget representerar en minoritet från ett förhållandevis litet land. Examensarbetet vill presentera konkreta exempel på de mest lyckade delarna av Svenska veckan, som senare kunde presenteras som en del av Folktingets exempel på best practice inom ramarna för projektet MATCH. Projektet ***MATCH- Matching multilingualism and cultural heritage with economic development in the region*** är ett Interreg IVC-projekt som startats på initiativ av den friestalande minoriteten i Friesland i Holland. Målet med projektet är att *stärka den regionala konkurrenskraften och dragningskraften genom att utnyttja de sociala och kulturella tillgångarna som regionen har, t.ex. mångspråkighet och det egna kulturarvet* (Heikkinen Peggy, personlig kommunikation, 16.12.2010) Idén är att framföra best practice från det egna landet, på det sättet tillföra egna exempel på framgångsrika koncept för minoritetsspråk/ mångspråkighet och -kulturalism, och samtidigt lära sig av varandra. Slutresultatet presenteras bl.a. i form av en Policy Model Plan, som även andra regioner kan utnyttja i sitt arbete.

Folktinget har ansökt om deltagande i MATCH-projektet med målsättningen att minska på gapet mellan de två språken i Finland. Man ville ge en chans för speciellt de unga finsktalande att komma i kontakt med svenskan. Samtidigt ville man visa hur tvåspråkighet och interaktion mellan de två språken kan bidra till

regionuppbyggande utveckling. I projektet, som ska starta i Finland hösten 2012 ska Svenska veckan presenteras, samt projektet Svenska nu. I samband med att dessa två projekt ska presenteras, planeras också ett besök till Karleby (Heikkinen Peggy, personlig kommunikation, 16.12.2010). Grundidén för MATCH-projektet är att visa att mångspråkighet är en kulturell fördel och kan ha en positiv inverkan på utvecklingen i en viss region.

3. Svenska veckan

Svenska veckan är ett svenskspråkigt kulturevenemang, som ordnas i anknytning till firandet av Svenska dagen 6.11, i regel den första veckan i november. Under Svenska veckan lyfts svenskspråkigt program fram på orter där Svenska veckan firas. Programinslagen är varierande med ett brett utbud av teater, musik, film, konst, seminarier, workshops etc. Det finns få gränser på programinslag för Svenska veckan. Målgruppen för evenemanget är barn och unga. Svenska veckan riktar sig både till en svensktalande publik och till en finsktalande publik. (Svenska veckan)

Utgångspunkten för examensarbetet från beställarens sida, Folktinget, är att kartlägga hur Svenska veckan fram till hösten 2010 lyckats i sitt utvecklingsprojekt, som strävar efter att göra Svenska veckan till ett igenkännbart koncept i Svenskfinland. År 2009 beviljades Svenska veckan en treårig finansiering av Svenska kulturfonden med målet att stärka Svenska veckan som evenemang i Svenskfinland och lyfta fram det som en speciell arena för det svenska i Finland.

3.1 Den ursprungliga tanken- åren 2000-2007

Tanken om en vecka med svensk kultur väcktes i samband med att Helsingfors valdes till europeisk kulturhuvudstad år 2000 (Gran Nina, personlig kommunikation 4.2.2011). Kulturstadsåret medförde nya satsningar på stadskultur och en höjd profil för både konstnärer och kulturproducenter. Konsten blev synlig i vardagen och olika former av publikarbete samt nya kanaler för interaktivitet och delaktigt skapade även ett bredare kulturintresse hos allmänheten och beslutsfattarna (Gran, 2010, s. 18) I samband med projektet ”RRR- Rötter Röster Rum” som koordinerades av Sydkustens landskapsförbund ville man bygga upp ett paralyorgan som skulle samla svenska kulturaktörer i huvudstaden. Resultatet blev den s.k. Svenska veckan och ett samarbete med tidningen Hufvudstadsbladet med en bilaga där svenskspråkiga kulturella händelser prickats in på Helsingfors kulturstadskarta. Målsättningarna var att skapa något på svenska i kulturhuvudstaden under år 2000 och samtidigt sammanföra det breda men rätt utspridda svenska kulturfältet i Helsingfors (Gran Nina, personlig kommunikation, 4.2.2011). Efter år 2000 fortsatte Sydkustens landskapsförbund koordinera Svenska veckan och med tiden kom också föreningen

Luckan med i samarbetet (Gran Nina, personlig kommunikation, 4.2.2011) Rapporteringen från åren 2001 till år 2005 gällande Svenska veckan är ytterst bristfällig och informationen är utspridd. Michelle Mattfolk skriver i sitt examensarbete **Utvärdering av Svenska veckan 2006- med fokus på arbetsgruppen och samarbetsorganisationerna** (2007) att *”bakgrunden till Svenska veckan har inte varit helt lätt att greppa...och om man känner att informationen kring bakgrunden är bristfällig så har det att göra med att dokumentationen av tidigare projekt inte hunnits göras fullt ut”*. Det är synd att noggrannare rapportering från de tidigare åren inte är samlad, eftersom den informationen kunde vara till nytta i samband med planeringen av kommande Svenska veckor.

År 2006 tog Folktinget över huvudmannskapet av Svenska veckan, och fortsatte samtidigt samarbetet med Luckan och Helsingfors kulturcentral. Utbildningslinjen för kulturproducenter vid dåtida YH Sydväst (idag YH Novia) kom också med i samarbetet. Målsättningarna år 2006 var en vecka full av roligt program på svenska, att presentera ett levande tvåspråkigt Helsingfors, att utveckla projektet och ta det till nya höjder, att ta ett steg till att markera sig till ett återkommande evenemang i Svenskfinland, att förstärka intresset bland finskspråkiga, att locka finsk press via nordiskt projektsamarbete, att öka graden av samarbete mellan redan existerande svenskspråkiga organisationer i Helsingfors (Mattfolk, 2007). Listan för målsättningar var alltså mycket lång. Mattfolk skriver i sitt examensarbete att problem som arbetsgruppen stötte på under år 2006 var bl.a. att målsättningen att nå ut till den finska publiken misslyckades, att vissa evenemang led av publikbortfall, att marknadsföringen var problematisk och att informationen mellan arbetsgruppens medlemmar borde ha löpt bättre.

För följande år, 2007 gav arbetsgruppen från hösten 2006 följande råd på vägen; 10 av 11 medverkande organisationer meddelade intresse att medverka även år 2007, marknadsföringen bör utvecklas, en enhetlig grafisk linje och en visuell identitet bör skapas, projektledarens roll ska diskuteras, att arbetsgruppen ska planera mer tillsammans och att flera studerande ska tas med i projektet. Vidare föreslog arbetsgruppen från år 2006 att en publikundersökning kunde göras och att arbetsmötena måste ordnas upp (Mattfolk, 2007). Slutligen blev målsättningarna för hösten 2007 att nå ut till ungdomar, att stärka den finlandssvenska identiteten, att öka medvetenheten om svenskan, att synliggöra Helsingfors som levande tvåspråkigt, att

aktivera unga, att erbjuda svensk kultur till finska ungdomar och att samarbeta med medier. Främst ville man erbjuda ett mångsidigt kulturutbud (Svenska veckans verksamhetsplan 2007). Temat för året 2007 var jämställdhet och temat behandlades bl.a. på ett seminarium. Samma år fick Svenska veckan också en ny webbplats och en ny logo.

Under den tio åren som Svenska veckan ordnats, utvecklats och utvidgats har även målsättningarna för projektet utvärderats och omformulerats. Främst har det handlat om ett försök att sammanfatta och korta av den långa listan på målsättningar till något mer gripbart och lätthanterligt. I tabellen som återfinns som bilaga i slutet av examensarbetet, har jag klargjort målsättningarna för varje år (från vilka det finns material att återgå till), och i tabellen listas även utvecklingsförslag som den gamla arbetsgruppen gett kommande års arbetsgrupp. De två sista åren 2011 och 2012 grundar sig på preliminär planering som gjorts på Folktingets kansli angående Svenska veckans fortsättning. Informationen till tabellen har hittats i projektplaner, mötesprotokoll och projektrapporter skrivna av arbetsgrupperna under de i tabellen behandlade åren.

3.2. *Det treåriga utvecklingsprojektet- åren 2009-2011*

Vid utvecklingen av ett program kan man först utpröva en preliminär version av programmet- en pilotstudie- för att därefter genomföra programmet i full skala (Jerkedahl, 2010, s. 42).

År 2008 gjordes ett pilotförsök då Svenska veckan fördes ut till sju städer. Förslaget till paraplystrukturen kom från Svenska kulturfonden, som alla år varit Svenska veckans största finansiär. Svenska kulturfonden tog initiativ till att samla flera orter och styra ihop lokala förmågor. Kulturfonden ville på så sätt minimera antalet många och besvärliga ansökningar från arbetsgrupper och diverse projekt som kallade sig Svenska veckan. Det fanns helt enkelt ingen enhetlighet i ansökningarna (Jungner-Nordgren Anna, personlig kommunikation 7.10.2010).

Målsättningen för år 2008 var att sammanföra idéer så att den lokala prägeln fanns kvar, fokus låg på vardagskommunikation och attityder och den nordiska dimensionen. Man ville erbjuda kulturupplevelser, men även behandla finlandssvenska sakfrågor på djupare plan. Invandrare blev en ny målgrupp för projektet. Utvecklingen gick från lokala utspridda Svenska veckor till en

helhetskoordinerad struktur. Konceptet skulle stärkas genom att man delade med sig av sina idéer i en större grupp, den s.k. stormötesgruppen, där även de lokala orterna fick föra fram ortens önskemål på programinslag. Svenska dagen firade även sitt 100 års jubileum med temat Tillsammans 100 år- Rinnakkain 100 vuotta. I samband med hundraårsjubileet fick Svenska veckan åter en ny grafisk design, som bibehållits sedan dess.

Idén med att bredda konceptet mottogs med glädje i orterna som medverkade. I november 2008 skrevs en ny projektansökan till Svenska kulturfonden, som innehöll målsättningen att ytterligare bredda Svenska veckan. I ansökan till Svenska kulturfonden skriven i november 2008 listas målsättningarna för Svenska veckan treåriga utvecklingsprojekt enligt följande;

Målsättningen på sikt är att successivt öka det lokala deltagandet och fortsätta det etablerade samarbetet med kulturförvaltningen. Målet är att sammanföra finlandssvenska aktörer och kulturproducenter inom en och samma tidsram och ett och samma marknadsföringstak. Syftet är att stöda och uppmuntra de medverkande organisationernas egna programhelheter och lyfta fram redan befintlig verksamhet. Huvudmålsättningen för Svenska veckan är att synliggöra städerna som levande tvåspråkiga städer med ett rikt utbud av högklassig kultur och service på svenska. En parallell målsättning för Svenska veckan är nå ut till finskspråkiga och öppna ett fönster till den finlandssvenska verkligheten och slå ett slag för svenskan genom ett mångsidigt kulturutbud. Därför har Folktinget valt att år 2009 satsa på de s.k. språköarna och i de befintliga svenska rum som finns på orterna bygga upp kulturprogramhelheter. Ett viktigt element här är också den nordiska dimensionen. Svenska Veckan skall stöda samarbetet mellan nordiska kulturorganisationer i Finland, lyfta fram kulturens betydelse för identiteten och det svenska språkets betydelse för det nordiska samarbetet (ansökan nov. 2008)

Om utvecklingen av konceptet skrevs följande;

Inledningsvis påpekades det att Svenska veckan har blivit en vedertagen begivenhet i samband med Svenska dagen. För att kunna arbeta mera långsiktigt och få en kontinuitet i Svenska veckan ansöker Folktinget om medel för en treårsperiod för att kunna förverkliga Svenska veckan under åren 2009-2011. Om finansieringen skulle vara tryggad redan i detta skede för de kommande åren, finns det många fördelar att ta fasta på; dels är det ekonomiskt gynnsamt och dels kan planeringen av Svenska veckan lättare genomföras, både för Folktingets del men i främsta hand för de medverkande städernas del.

I maj 2009 beviljade Svenska kulturfonden Folktinget finansiering för projektet Svenska veckan. Beviljandet som omfattade tre därpå följande Svenska veckorna innehöll ett önskemål om att Svenska veckan skulle vara ett öppet forum, som skulle samla alla intresserade deltagare under samma tak (Svenfors Stefan, personlig kommunikation 16.12.2010). På så sätt blev Svenska kulturfonden också en medlarpart, då fonden hjälpt mindre organisationer att hitta till Svenska veckan och vise versa.

Arbetsgruppen som sammansattes våren 2009 bestod av den s.k. interna gruppen, med representanter från Folktingets kansli, i praktiken informatör Anna Jungner-Nordgren och projektkoordinator Alexandra Furuhjelm. Den externa arbetsgruppen bestod av representanter från orterna som medverkade i Svenska veckan. År 2009 var följande städer med i evenemanget; Helsingfors, Esbo, Vanda, Borgå, Åbo, Karleby, Seinäjoki, Jyväskylä, Tammerfors och Uleåborg. Arbetsgruppens medlemmar representerade sina lokala arbetsgrupper, som varierade i storlek beroende på orten. Det vanligaste var att den lokala arbetsgruppen bestod av representanterna från flera organisationen; t.ex. kulturbyrån, skolan och den lokala Luckan. I andra fall bestod arbetsgrupperna av lärare och personal från skolorna eller av aktiva medlemmar vid en lokal svensk förening, t.ex. Pohjola-Norden. Tillsammans bildade dessa den s.k. stormötesgruppen, som under året 2009 höll fyra stormöten i Helsingfors; två under perioden januari- juni, ett i september samt ett utvärderande möte i december.

Programmet för veckan utformades enligt de lokala gruppernas önskemål. Till det andra stormötet skulle grupperna förbereda sina önskemål för vad de gärna såg som en del av programmet under Svenska veckan på sin ort. Därtill gavs de orterna i uppgift att aktivera aktörer på den egna orten. Utgående från önskemålen köpte Folktinget in programinslag både från Finland och Sverige och koordinerade landsomfattande turnéer med dessa. Programpunkterna var gratis för orterna att ta emot, och även gratis för publiken att delta i. I maj 2009 sände projektkoordinatorn ett informationsbrev till de lokala arbetsgrupperna, vilket de fritt fick distribuera vidare. Brevet beskrev evenemanget Svenska veckan, dess målsättningar och gav exempel på vilken typ av program som kunde ingå i veckan. Via brevet aktiverades ytterligare föreningar, organisationer, företag och grupper på orterna att gå med i det omfattande paraplyorganet Svenska veckan. Programpunkter anmäldes elektroniskt på nätet via evenemangets hemsida.

Samarbetsparter åren 2009 var bl.a. nätverket Svenska nu på Hanaholmen som resulterade i publikarbetsmaterial för eleverna och lärare som såg en teaterpjäs som importerades från Sverige. Övrigt samarbete gjordes med Radio X3M, mediehusen KSF-media och HSS-media. Därtill köptes tjänster, bl.a. tekniska tjänster och marknadsföringsmaterial enligt behov.

Som ett förändringsförslag från år 2009 föreslogs att alla turnerande grupper ska vara mobila paket, dvs. ha den utrustning och teknik med sig som behövs på turnén så att

den mottagande orten enbart behövde förse gruppen med ett adekvat utrymme och en publik. Det här förslaget grundade sig i att flera av orterna upplevde det som problematiskt att möta de tekniska behov som vissa av de besökande grupperna hade.

År 2010 genomfördes evenemanget Svenska veckan långt enligt de modeller som rapporteras från år 2009. Temat för veckan var ”Svenska väcker känslor” och uppmuntrade till att låta de olika åsikterna kring det svenska i Finland synas, även om de vore stereotypiska eller negativa. Arbetsgruppen år 2010 såg arbetsgruppen långt liknande ut som året innan, dock med den förändringen att orterna Seinäjoki och Jyväskylä fallit bort, och ersatts med Lovisa och Lahtis. Svenska veckan hade även en systerort i Oslo, där Finsk-norska kulturinstitutet anordnade en finlandssvensk vecka. Till samarbetet med Finsk-norska kulturinstitutet gjordes även några skandinaviska kulturutbyten, t.ex. åkte Mumin med Benny Törnroos till Oslo, medan det norska popbandet Donkey Boy uppträdde på X3Ms Svenska Talande Klubben, som var en del av Svenska veckans programutbud i Helsingfors. Den engelskspråkiga tidningen Helsinki Times gjorde en bilaga till sitt sista oktobernummer om den finlandssvenska minoriteten i Finland, och presenterade samtidigt Svenska veckan och dess program.

År 2010 var gjordes rekord gällande publikbesök och besök på hemsidan. Artisterna var nöjda med arrangemangen och pressen var relativt uppmärksam, speciellt i Lovisa, där Svenska veckan firades för första gången. Samarbetet med Oslo var lyckat, och evenemangen i Oslo var välbesökta och uppskattade (Carl Lindgren, personlig kommunikation, 28.11.2010). På mötet den 30.11.2010 då de lokala orterna samlades på Folktinget för att utvärdera Svenska veckan 2010 lyftes ändå vissa problempunkter i arrangemangen fram. Orternas olika behov är mycket varierande. T.ex. Karleby upplevde att de borde få firare händer och att de själva skulle få arrangera sin marknadsföring med finansiellt understöd från Svenska veckan, medan Lahtis upplevde att de inte fått det stöd de behövt, varken i planeringen eller i verkställande av veckans evenemang och att de ofta känt sig rädlösa. Åter igen konstaterades att programpunkter för familjens minsta lockar den största publikgruppen. Fortsättningsvis, som tidigare arbetsgrupper konstaterat, utgjorde marknadsföringen en enorm utgiftspost, vars inflytande på publikbeteende är svåra att beräkna. ”När man ut till den publik man vill med den typen av annonsering och marknadsföringen som görs” var en aktuell fråga på utvärderingsmötet. Mötesdeltagarna efterlyste även att evenemanget skulle ta fasta på att det är ett landsomfattande kulturevenemang, vars mångfald borde visas på bredare skala. Man

kunde t.ex. slå på stort och ordna en stor popmusikkonsert som skulle få mycket synlighet och även locka helfinsk publik. Från finansärens sida, Svenska kulturfonden, önskar man även att evenemanget kunde bjuda på fler regionöverskridande projekt och samarbeten.

3.3 Utvärdering av Svenska veckan åren 2009-2010

Både den s.k. stormötesgruppen och den interna arbetsgruppen på Folktingets kansli i samförstånd med Folktingets förtroendevalda och presidium har varit relativt nöjda med det arbete som hittills gjorts med Svenska veckan under dess utvecklingsprocess. Speciellt bra har kommunikationen mellan de lokala arbetsgrupperna och Folktinget upplevts fungera, likaså har kontakterna till finansären Svenska Kulturfonden bibehållits i god anda. Publiken som tagit del av evenemangen har uppskattat det erbjudna, speciellt har daghemsgrupper, skolor och barnfamiljer uppskattat programmen riktade för den yngsta publiken.

Det är intressant att jämföra målsättningarna och deras utveckling från år till år. Återkommande ord i målsättningarna är t.ex. levande tvåspråkighet, förstärka intresset bland finskspråkiga, stärka den finlandssvenska identiteten, förbättra attityderna till svenska språket. Då man läser rapporter från de gångna åren märker man även en form av återkommande mönster och en viss problematik. Jag i rollen som projektkoordinator har märkt att marknadsföringen är en stor utgiftspost, medan dess påverkan och inverkan är svår att mäta. Samma har diskuterats av tidigare arbetsgrupper (bl.a. Mattfolk, 2007). Svenska veckan har även kritiserats för att för mycket rikta sig till en svensktalande publik, dvs. att försöka ”frälsa de redan frälsta”. Samtidigt skriver tidigare arbetsgrupper (Mattfolk, 2007) att fastän man haft som målsättning att nå ut till den finska publiken så lyckas man inte fullt ut. Vad ointresset beror på är svårt att analysera, då man ändå strävar efter att erbjuda en mångfald av program som borde vara relativt lätta att närma sig.

Det bästa med evenemanget Svenska veckan, men samtidigt den svåraste nöten att kläcka är dess utspriddhet och brokighet. Utvecklingsprojektet på tre år har strävat mot att skapa strukturer och igenkännbara mönster och arbetssätt kring Svenska veckan. Ett problem är att man ständigt ska försöka utveckla sig och gå vidare, samtidigt som man inte får ändra sig för mycket så att publiken blir förvirrad. Om konceptutvecklingen och problematiken kring det skrevs i november 2009 följande;

Även om Svenska veckan i huvudstadsregionen börjar bli en känd händelse saknas den stora vetskapen om evenemanget hos dess målgrupp. Först och främst är projektets huvudman Svenska Finlands folkting en aningen okänd som organisation speciellt för den målgrupp som Svenska veckan riktar sig till (barn och unga). Samtidigt känner de som känner till Folktinget inte till Svenska veckan, eftersom de i sin tur representerar en annan målgrupp. Den interna arbetsgruppen för Svenska veckan 2010 har en viktig uppgift framför sig då Svenska veckan- konceptets strategi, mission och vision och självfallet målformulering ska fastnaglas hos målgruppen. En slogan, eller ett klart budskap på några ord som sammanfattar Svenska veckan skulle redan tillföra klarhet både för de som arbetar med Svenska veckan såväl som för publiken som söker sig till evenemanget. Också finansiärer och sponsorer skulle ha det lättare att uppfatta evenemangets vision, vilket skulle göra det lättare att hitta gemensamma synergieffekter. Det bör också tänkas på huruvida målgruppen kunde specificeras noggrannare. Just nu utgår från att Svenska veckan är ett evenemang som inbjuder alla att ta del av det. Att öppna upp för en så pass bred publik kan vara både positivt och negativt. Det positiva är att ingen lämnas utanför, med det negativa är att en så bred publik kan vara svårt att nå ut till. Olika målgrupper kräver olika marknadsföringssätt; sätt att närma sig dem. Att välja en mer nischad strategi kunde eventuellt gynna projektet. Självklart ska vi fortsättningsvis utmana oss själva och försöka nå ut till ny publik, men förslagsvis kunde publiken väljas mera selektivt och på så sätt effektivare nå just den målgrupp som vi av tidigare erfarenhet vet att intresserar sig för evenemanget. Svenska veckan är inte ett fullständigt känt fenomen ännu, och därför ska vi fortsättningsvis satsa på den målgrupp vi har stipulerat från tidigare; barn och unga och där vi vet att intresset finns.

Hänvisande till ovanstående, som återfinns i projektrapporten från 2009, om att ytterligare försök att skapa struktur, bestämdes våren 2010 att den kommande höstens Svenska veckan-evenemang skulle nischa sig mer specifikt på barn och unga under 25 år.

I det inledande kapitlet för examensarbetet gjordes fem antaganden till frågeställningar som examensarbetet skulle ta ställning till. Inledningsvis listades målsättningen med Svenska veckan att synliggöra det svenska i Finland i positiv anda samt jobba för positiva attityder till det svenska i Finland. Den målsättningen har varit den samma genom hela Svenska veckans historia, först för evenemanget i Helsingfors och sedan på den bredare nationella fronten. Målsättningen är bra och genuin och står också som grund för framtidens utveckling av evenemanget. För det andra ville man med examensarbetet kartlägga hur Svenska veckan fram till hösten 2010 lyckats i sitt utvecklingsprojekt, som strävar efter att göra Svenska veckan till en igenkännbar struktur i Svenskfinland, vilket var målet för konceptutvecklingen. Svenska veckan har tydligt väckt intresse, i och med att fler och fler organisationer och föreningar, samt artister och grupper tar kontakt med arrangörerna för att erbjuda sina program till Svenska veckan. Det har hos projektgruppen funnits en tanke i anknytning till detta att det enbart skulle handla om att man vill medverka i ett större sammanhang och således ser Svenska veckan som en bra marknadsföringskanal. Dock visade resultatet från frågeformuläret att sanningen är en annan, nämligen att Svenska veckan ses som en tradition och anses ha ett mervärde. Det finns också en stor press på att utveckla Svenska veckans målgrupper, och speciellt nå ut till den finska publiken. Att

komma i kontakt med den andra språkgruppen har varit alla tidigare arbetsgruppers målsättning, men överlag upplever man att man inte lyckats i den målsättningen.

Vilka faktorer gör Svenska veckan till ett attraktivt evenemang? Det attraktiva i Svenska veckan anses vara den samlande kraften evenemanget har och de forum för idéutbyte och samarbete som evenemanget erbjuder. Att Svenska veckan därutöver erbjuder sina programpunkter kostnadsfritt eller till ett mycket subventionerat pris har även uppskattats av bl.a. barnfamiljer och daghem med limiterade ekonomiska resurser. Skolgrupperna har uppskattat programmen som förts till skolorna. Istället för att klasserna ska flytta på sig från skolan kommer programmet till skolan. Där är lättillgängligheten ett stort plus.

I examensarbetet skulle också reflekteras över behovet av ett s.k. traditionsbärande evenemang som en del av kultur- och identitetsuppbyggandet samt symbolvärdet i ett helsvenskt kulturevenemang. Svaren från enkäten visar tydligt att det finns ett behov av en kulturvecka på svenska och att den har ett symbolvärde. På orter utan tydliga svenska strukturer, där barn och unga i små svenska skolor inte annars kommer i kontakt med det svenska språket, upplevs det som uppmuntrande att få en extra dos finlandssvensk kultur, samtidigt som publiken kan uppleva sig som deltagare i ett större sammanhang.

För en organisation som Folktinget som i sitt vardagliga och lagstadgade uppdrag sysslar med annat än kulturproduktion krävs en stor satsning att hävda sig och synas på kulturfältet. Kulturbranschen går framåt i rask takt och man samarbetar redan aktivt över yrkesgränserna. Det gäller att hänga med i förändringarna. Folktingets målsättning med att anställa en koordinator för Svenska veckan var att kunna utveckla projektet. Samtidigt lösgjordes arbetstid för andra anställda att jobba med sina ordinarie arbetsuppgifter, då någon specialiserad på branschen tog över koordineringen av Svenska veckan. Koordineringen av Svenska veckan på tio orter tog även så mycket tid att det krävdes en ny tjänst för arbetet. Valet att anställa en person som på heltid kunde koncentrera sig på projektet var en satsning som gynnade projektet, då de flesta från de lokala orterna arbetar med Svenska veckan vid sidan om sin huvudsyssla.

3.3.1. Vikten av att jobba med positiva språkattityder

En av Folktingets uppgifter är att informera och värna om det svenska språket i Finland. Projekt som Svenska veckan som arrangeras i Folktingets regi kan ses som informations spridning, som även hör till de i lagen stadgade uppgifterna (Svenfors Stefan, personlig kommunikation 16.12.2010).

Som redan konstaterat är det svenska språkets ställning i Finland ett omtyckt ämne för debatt. I enkätundersökning som jag gjorde bland de som medverkat i Svenska veckan under åren 2009 och 2010 frågade jag om det finns ett behov av en helsvensk kulturvecka. Överlag var deltagarna i enkäten överens om att en helsvensk kulturvecka behövs. Återkommande svar i enkäten var att en helsvensk kulturvecka behövs för att binda samman finlandssvenska aktörer och för att stärka gemenskapen.

Det är viktigt att samla det svenska och lyfta fram det så att alla ser att det finns och behövs. Här behöver både svenskspråkiga påminnas om att välja svenskspråkiga alternativ (t.ex. svenskspråkiga fritidsmöjligheter för sina barn, prata svenska på stan, kräva svensk myndighetsservice) för att stärka svenskans ställning och de finskspråkiga påminnas om att svenskan existerar och är en rikedom. Svenska veckan ska vara en positiv vecka som lyfter fram den mångfald som finns och välkomnar alla att ta del av verksamheter och aktiviteter på svenska - oberoende av modersmål! Vi kan t.ex. påminna finskspråkiga om att gå arbiskurser på svenska eller börja i en svensk kör för att upprätthålla sina språkkunskaper, få nya bekanta och vidga sina vyer. Att kunna svenska är bonus för alla!

Samtidigt tycker man att en helsvensk kulturvecka behövs för att skapa synlighet kring det svenska i Finland, för att höja språkets profil och för att profilera sig bland finsktalande. Också vikten av att jobba för positiva attityder till att använda svenskan på finska orter tas upp i svaren i enkäten.

Fredrikshamn är öster om den "svenska" gränsen men staden har en stark svensk identitet som skol- och hamn- och militärstad. Vi vill göra den allmänna attityden mer positiv för att använda svenska. Finland är ju tvåspråkig!

Resursbristen, speciellt på finska orter gällande både tid, pengar och personal återkommer i svaren.

På ett generellt plan är attityden till det svenska språket positiv i Jyväskylä. Svenska veckan skulle kunna stärka det jobb utbildningsväsendet gör staden genom att få med också kultur funktionen. En förutsättning är dock att stadens kulturorganisation tar ansvaret så som i många andra städer. Vår lilla förening har inte resurser och kapacitet att organisera svenska veckan program. Vi var med i projektet år 2009. Programmet var mångsidigt och kanske för ambitiöst för vår lilla förening då allting organiserades på frivillig basis.

En deltagare i enkäten poängterade det emotionella i arbetet för det svenska i Finland och vikten av att finlandssvenska organisationer samarbetar.

Känns meningsfullt och viktigt att samarbete kring det som stärker det svenska i Finland. Med tanke på hur man från finskt håll ifrågasätter behovet av svensk undervisning i skola och service på svenska så finns det all orsak att lyfta fram svenska satsningar i offentligheten. Samtidigt är flera finlandssvenska aktörer för små för att kunna satsa på svenska evenemang fullt ut. Därför behöver man samarbeta för att uppnå större volym, synlighet och genomslagskraft.

På frågan om Svenska veckan borde ordnas i fortsättningen svarar en klar majoritet av enkätens deltagare att Svenska veckan ska ordnas på nytt, vilket tyder på att Svenska veckan upplevs som viktig och som behövlig.

Svenska veckan behövs absolut. För det första behöver särskilt städer med en liten svenskspråkig minoritet evenemang som för den samman och stärker dess gemenskap. För det andra: tvåspråkiga städer har ju alltid svenskspråkigt kulturutbud i någon mån, som aktiva svenskspråkiga invånare kan ta/tar del av. Det man uppnår genom en större tillställning som Svenska veckan, är att intresse väcks även från andra håll gentemot det svenska språket och svenskspråkig kultur i vårt land. Det är viktigt att det svenska syns och hörs för allmänheten och särskilt i positiva sammanhang, inte bara i samband med "pakkoruotsi"-debatter.

Men också kritik och utvecklingsförslag kom fram i enkätsvaren. Problemen varierar beroende på var i landet vi befinner oss. Vad som framgår i enkätsvaren är att arbetet inför Svenska vecka är tungt men givande för de som jobbar på frivilligbasis i projektet. T.ex. i Tammerfors upplever man att Folktingets stöd är medelmåttigt och att *Folktinget och andra finlandsvenska institutioner är mera intresserade av svenskbyggden, vilket är helt naturligt*. Även innehållet tål att ses över. En deltagare skriver; *Man vill gärna nå ut till ungdomarna samtidigt som just denna målgrupp är den svåraste att nå. Att hitta intressanta program som lockar ungdomar är en utmaning*. Tvåspråkighet kunde vara en möjlig väg att gå enligt en av respondenterna som skriver: *bra med jippon/program som kunde intressera ungdomar t.ex. finsk-svensk rockkonsert, tvåspråkig teaterverkstad o.d.*

Som tidigare konstaterats har det i flera repriser varit Svenska veckans målsättningar att försöka nå den finska publiken. En respondent från tvåspråkiga Vanda skriver; *Svenska veckan måste rikta sig mera till tvåspråkiga familjer och också enspråkigt finsk publik*. Det har ändå visat sig vara svårt att nå ut till alla och att det skulle kräva större satsningar. Om man skulle välja att satsa enbart på en tvåspråkig eller finsk publik skulle den svenska publiken, som förväntar sig bli erbjudna program, antagligen bli besvikna.

Överlag visar svaren alltså att Svenska veckan har ett mervärde och att evenemanget och konceptet kring det upplevs som fungerande. Svenska veckan fyller flera behov, genom att sammanföra svenska aktörer i Finland och fungerar som en instans som bevarar och för vidare traditioner. Samtidigt jobbar man via en positiv kanal för den svenska språkliga minoriteten i Finland. Vissa av de lokala orterna efterlyser ändå i en ännu större utsträckning fria händer då det gäller att skapa programhelheter med lokal prägel. För projektkoordinatorn i projekt som Svenska veckan är det viktigt att noggrant tolka de olika medverkarnas varierande behov, vissa behöver mera stöd på

vägen, medan andra är vana att jobba självständigt och även vill förverkliga sig enligt egna premisser.

Konceptet "Svenska veckan" är i stora drag bra. MEN de lokala arrangörerna borde få mera makt. Jag menar att skicka pengarna till lokala arrangörerna och låt dem bestämma mer om t.ex. annonsering. T.ex. ifjol misslyckades annonseringen som sköttes från Helsingfors totalt. De lokala arrangörerna är experter på sina områden, därför skall de ha mer ansvar och påverkningens möjligheter.

4. Svenska veckan som exempel på best practice

Ett av målen för examensarbete var att lyfta fram några exempel från Svenska veckan, som kunde ses som exempel på best practice i arbete med språkliga minoriteter. Begreppet ”best practice” kommer från managementområdet (Wikipedia). Iden med best practice är att lära sig av varandra och undvika att ”uppfinna hjulet på nytt”.

1. Samla en mångkunnig nationell arbetsgrupp och träffa gruppen regelbundet

Svenska veckan samlar en arbetsgrupp med bred kunskap från kulturfältet och med goda kunskaper om den egna regionens särbehov och intressen. Tillsammans lär sig gruppen av varandra och anammar de bästa idéerna som sedan kan föras till den egna orten och vidareutvecklas där. Stormötesgruppen fungerar som ett forum för idéutbyte.

Marjana Johansson skriver (2010, s. 39); Med en festival som nav kan ett nätverk av aktörer byggas upp. Vidare menar Johansson att festivaler och evenemang erbjuder en arena för att knyta samman aktörer som tidigare kanske inte bedrivit samarbete. I ett svar från frågeformuläret skriver en deltagare som följande och bekräftar på så sätt Johanssons påstående: *Genom gemensamma arbetsgrupper och planeringsmöten får man stöd och goda ideer av varandra. Dethär förverkligas ju redan delvis tack vare sammanträdena vid Folktinget.*

Svenska veckan fungerar som en samlande kraft genom att vara en öppen institution för de som anammar evenemangets idé och målsättningar. Som ett samlande paraplyorgan visar Svenska veckan på en mångfald av svensk kulturell verksamhet i Finland, som kan idkas på större eller mindre basis.

2. Satsa på turnerande program via vilka stordriftsfördelar kan uppnås

Via att dela på arbetet och ansvaret mellan evenemangets huvudman och dess externa arbetsgrupp uppnås stordriftsfördelar, så som ekonomiska fördelar, administrativa och tidseffektiva fördelar då ansvaret och arbetsinsatser fördelas. Det är även billigare att köpa omfattande turnéer och låta dem cirkulera under evenemangets tidpunkt på flera orter, än att de olika orterna var för sig tar in en grupp. Det krävs dock en noggrann koordinering och goda kommunikationskunskaper för att få hjulen att rulla. Även artisterna och grupperna har tyckt att det är roligt att turnera intensivt under en vecka.

3. Skapa klara strukturer och igenkännbara arbetsätt

Då evenemang som Svenska veckan centralkoordineras och byggs upp på liknande sätt skapas en igenkännbar struktur, som gör det lättare för publiken att hitta evenemanget, och för arbetsgrupperna att jobba strukturerat. Det kan t.ex. handla om en enhetlig grafisk linje, en logo eller en slogan eller ett årligen återkommande programinslag. T.ex. Svenska veckan har de senaste två åren samt under jubileumsåret 2008 ordnat en musikkonsert för daghemsgrupper. Via en enhetlig struktur blir Svenska veckan en samlande kraft och svensk arena också rent fysiskt och inte enbart som en tanke. Att till viss mån årligen följa samma mönster hjälper för skapandet av strukturer. För Svenska veckans del har erfarenheten visat att stormötesgruppen snabbt lär sig av varandra och de uppskattar att stormöten hålls regelbundet ungefär enligt samma tidtabell. Regelbundenheten och strukturen hjälper de lokala grupperna att planera på långsikt på sina respektive orter. Med tanke på evenemangets framtida utveckling gäller det att uppmuntra orterna att så småningom blir självgående och långt klarar av att följa de uppbyggda strukturerna själva.

4. Nationell synlighet- lokal identitet

Svenska veckan möjliggör ett svängrum för de lokala orterna att på egna premisser ta fram programinslag och helheter med lokal prägel. Samtidigt ger evenemanget möjligheten att synas i en bredare kontext och känna sig samhörig i ett nationellt evenemang.

Marjana Johansson skriver (2010, s. 48) att *Kulturevenemang ses allmänt vara fördelaktiga för orten genom att de lockar besökare, engagerar lokala frivilliga och bidrar till en positiv image. Festivaler är också mediavänliga sätt att lyfta fram olika*

platser och kulturmärken på en ort. På detta sätt bidrar festivalen till att det lokala kulturarvet levandegörs. Med tanke på det internationella projektet MATCH som Folktinget ämnar delta i är Svenska veckan ett bra och konkret exempel att lyfta fram. Svenska veckan ett nationellt evenemang, men lyfter ändå fram de olika orterna individuellt i ett större sammanhang.

5. Nå en ny målgrupp

Via satsningar på kulturevenemang kan organisationer som Folktinget, som till vardags jobbar med andra uppgifter än kulturförmedling, verkställa sitt uppdrag och föra vidare sitt budskap till en ny målgrupp. Svenska veckan fungera som ett dragplåster att nå ut med ett budskap i positiv anda. Samtidigt når man en målgrupp man inte skulle nå via den ordinarie verksamheten. Evenemanget Svenska veckan kunde hypotetiskt sätt även ordnas av t.ex. en förening (med möjligheten till viss självfinansiering). Folktinget har ändå medvetet valt att handha huvudmannskapet, eftersom man anser att evenemanget är positivt till sin natur, fyller de lagstadgade uppdraget om informationsspridning och höjer organisationens profil överlag samtidigt som evenemanget för huvudmannen erbjuder en ur marknadsföringssynvinkel sätt intressant kanal.

5. Avslutande diskussion

Festivaler eller evenemang ger rika kulturupplevelser och har ibland väsentlig betydelse för orten där de arrangeras eftersom de lockar besökare och skapar möjligheter att engagera lokala parter inom flera sektorer. De presenterar organisationer med vissa särdrag och aktörer som skapar såväl ekonomiskt som socialt och kulturellt värde. Konst och kultur anses ha ett värde i sig, samtidigt som kulturverksamhet även ses bidra till att stärka och upprätthålla den samhälleliga konkurrenskraften. (Johansson, 2010, s. 5-8)

Evenemanget Svenska veckan går år 2011 in för sitt sista år av den treåriga utvecklingsprocessen under vilken finansieringen är garanterad. Eftersom firandet av Svenska veckan byggs upp kring firandet av Svenska dagen 6.11 har evenemanget en inverkan och en given plats som påverkare och attityduppbyggare för det kulturella arvet och kan på sitt sätt bidra med ett inslag i den pågående språkdebatten. Ett centralt inslag i en utvärdering är att den kontinuerligt återför information till de ansvariga för projektet (Jerkedal, 2010, s. 104). Som utvärderare av Svenska veckans

utvecklingsprocess kan jag konstatera att arbetet med utvecklingen av Svenska veckan ska och bör gå vidare under året 2011. Alla målsättningar är inte ännu nådda, det fortfarande finns arbete att göra. Utgångspunkten för projektverksamheten ska även i fortsättningen vara att skapa en arena för det svenska i Finland och lyfta fram det svenska språket i positiv anda. Attitydpåverkande, speciellt bland den finska publiken, i rådande språkklimat är en utmaning. Samtidigt är möjligheterna till utveckling i positiv bemärkelse stora, eftersom personer och aktörer inom projektet är engagerade och villiga att jobba för positiva attityder till det svenska i Finland. Värdet i kultur och konst kan inte alltid omsättas i siffror, fastän man gärna skulle vilja göra det, för att underlätta jämförbarheten. Det är viktigt att låta sig påminnas av det sociala värdet, som ibland väger tyngre. Som sammanfattning kan konstateras att Svenska veckan har erbjudit och möjliggjort massor, både för lokala orterna och för den deltagande publiken. Det i sig är ett mervärde att ta vara på.

Jag har haft möjligheten att jobba intensivt med projektet Svenska veckan som projektkoordinator sedan maj 2009. Under min tid som projektkoordinator har jag haft ansvar för planeringen, koordineringen, verkställandet och rapporteringen av Svenska veckan, i nära samarbete med de lokala orternas arbetsgrupper. Till mina arbetsuppgifter har hört att ansöka om finansiering för projektet, att ordna och leda stormöten för de lokala orternas arbetsgruppers representanter, koordinera uppbyggandet av evenemangets hemsida, skriva och distribuera marknadsföringsmaterial. Jag har haft ansvar för evenemangets verkställande och rapportering samt ansvarat för kontakten med de lokala arbetsgrupperna, med artisterna och turnéerna. Därutöver har jag som projektkoordinator även representerat evenemanget både internt inom Folktingets förtroendevalda, samt externt till olika intressenter, samarbetsparter, press och media både inom Finland och internationellt, bl.a. i Flensburg i juni 2009 och i Wales i september 2010.

Examensarbetet använder sig av Svenska veckan som praktiskt exempel. Kunskap inför skrivandet av examensarbetet har jag samlat via självständigt arbete i projektet mer eller mindre sedan augusti 2008. Då jobbade jag som projektassistent inom ramen för Svenska dagens 100 års jubileum. I januari 2009 anställdes jag som projektkoordinator för Svenska veckan, och med den uppgiften har jag jobbat allt sedan det. Arbetet har gett mig möjligheten att på nära håll bekanta mig med Svenska veckan, dess uppbyggnad och struktur, samt att i nära samarbete jobba med de regionala Svenska veckorna, samarbetsprojekt inom ramarna för Svenska veckan och

med marknadsföring av evenemanget. I mitt arbete har jag även kommit i kontakt med finlandssvenska institutioner och organ samt träffat en mängd intressanta och mångkunniga människor.

Examensarbetet **Att jobba med positiva språkattityder- Svenska veckan som exempel** är ett övergripande utvärdering av Svenska veckans utvecklingsprojekt åren 2009-2010. Den ger en inblick i det arbete som gjorts under de senaste åren, med tillbakablickar i projektets första tankar och ursprungliga målsättningar. Som utvärderare har jag tagit an mig rollen som en medagerande utvärderare, med möjligheterna att påverka projektet Svenska veckans utvecklingslinje. Att utvärdera ett projekt som stått en nära och kommit att gestaltas som en del av hela ens professionella personlighet är en enorm utmaning. Jag vill ändå tro att all utvärdering i slutändan gynnar projekt. Via detta examensarbete har jag lärt mig att utvärdera professionellt och kritiskt även om det utvärderade projektet stått mig nära.

6. Källförteckning

Finlands författningssamling; Lag om Folktinget 2003/ 1331
[http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20031331?search\[type\]=pika&search\[pika\]=folktinget](http://www.finlex.fi/sv/laki/ajantasa/2003/20031331?search[type]=pika&search[pika]=folktinget) (hämtad 19.12.2010)

Gran, N (2010). Från upplevelse till erfarenhet och eget skapande. Ingår i: Koskinen, T., Mustonen, P., Sariola R. *Taidekasvatuxen Helsinki* Helsingfors Helsingin kaupungin tietokeskus

Geber, E: (2010) *Den obligatoriska svenskan i Finland- en historisk analys* Magma PM 1 Oy Nordprint Ab

Göteborgs universitet-Institutionen för filosofi, lingustik och vetenskapsteori
 (http://www.ling.gu.se/projekt/sprakfrageladan/svenska/varldskarta/sv-fin.html)
 hämtad 22.2.2011)

Heikkinen P: Sammanfattning av EU ansökan för Interreg IVC-projektet MATCH
 4.2.2009

Jerkedal, Å. (2010) *Utvärdering -steg för steg. Om projekt- och programbedömning.*
 Stockholm; Norstedts Juridik ab

Johansson, M. (2010) *Det finlandssvenska festivalfältet*, Helsingfors;
 Universitetstryckeriet

Jungner- Nordgren, A; Svenfors, S; m.fl.; Folktingets verksamhetsberättelse 2008

Jungner- Nordgren, A; Svenfors, S; m.fl.; Folktingets verksamhetsberättelse 2009

Jungner- Nordgren, A; Svenfors, S; m.fl.; Folktingets verksamhetsberättelse 2010

Reuter, M. (2009) *Finska språket ställning i det svenska riket.* Finnpro
<http://finnpro2000.netfirms.com/Fstallning.htm> (hämtad 28.3.2011)

Svenska Finland folkting; Folktingets ansökan till Svenska kulturfonden; 2008

Svenska Finlands folkting; Om Folktinget

<http://folktinget.fi/sve/omfolktinget/> (hämtad 19.12.2010)

Svenska Finlands folkting; Europeiskt samarbete

<http://folktinget.fi/sve/omfolktinget/europeisktsamarbete/> (hämtad 19.12.2010)

Svenska Finlands folkting; Skrivelse till republikens president

<http://folktinget.fi/sve/skrivelser/#article-1324-3399-skrivelse-till-president-tarja-halonen> (hämtad 19.12.2010)

Intervju med Folktingssekreterare Stefan Svenfors 16.12.2010

Intervju med informatör vid Folktinget Anna Jungner-Nordgren 7.10.2010

Intervju med specialplanerare Nina Gran från Helsingfors stads kulturcentral 4.2.2011

Mattfolk, M; (2007) Utvärdering av Svenska veckan 2006- med fokus på arbetsgruppen och samarbetsorganisationerna, Helsingfors, YH Sydväst

Myntti, K.(2009) *Nationalspråk eller minoritetsspråk i ljuset av finländsk lagstiftning och internationella konventioner*. Helsingfors. Universitetstryckeriet

Statistikcentralen i Finland <http://pxweb2.stat.fi/dialog/Saveshow.asp> (hämtad 2.2.2011)

Österlund, M m.fl.: Handlingsprogrammet för ett Finland med två levande nationalspråk (Folktinget 2011)

Österlund, M: Presentation av handlingsprogrammet på Folktingets session i Karleby 12.3.2011

YLE;

<http://svenska.yle.fi/nyheter/sok.php?id=171587&lookfor=&sokvariant=arkivet&advanced=yes&antal=10> (hämtad 17.3.2011)

Wikipedia bidragsgivare; *best practice* http://en.wikipedia.org/wiki/Best_practice (hämtad 29.3.2011)

7. Bilagor

ÅR	MEDVERKANDE	MÅLSÄTTNING	UTVECKLING sedan tidigare år	ÖVRIGT	PROGRAM	BUDGET	PROBLEM	UTVECKLINGSFÖRSLAG för kommande år
2000 Helsingfors	Sydstuens Landskapsförbund/ Helsingfors kultucentral/ Folktinget	en vecka full av roligt program på svenska, levande tv-språkigt Helsingfors. utveckla projektet, ta det till nya höjder, seget till att markera sig till ett återkommande evenemang i svensk/finland, förstärka intresset bland finspråkiga, öka graden av samarbete mellan redan existerande svensk-språkiga organisationer i Helsingfors	satsa på finsk publik, försöka komma över nyhetsröskeln	Del av kulturhuvudstadsåret 2000 enprojektdare som upplevdes gynna projektet hemsidan www.svenskaveckan.fi	Språkbad, Stella Polaris, Svenska gatan, Högskole- samarbete	62 000 utgifter, 43, 750 inkomster	Målsättningen att nå ut till finska misslyckades. Öppna dörrars dag, publikbortfall, marknadsföringen problematisk, bättre information	10-11 organisationer meddelade intresse att medverka även år 2007, utveckla marknadsföringen, skapa ett enhetlig grafisk logotyp, visuell identitet, projektledarens roll forma en gemensam grund dvs planera tillsammans, ta med studieranden, göra en publikundersökning, ordna upp sammansättningarna och marknadsföringen
2007 6.11-1.11.2007 Helsingfors	Folktinget/ Luckan/ YH Sydväst/ FSS/ Ung info/ Rastis	Nå ut till ungdomar, stärka finlandssvenska identiteten, öka medvetenheten om svenskan, synliggöra Helsingfors som levande tv-språkigt, aktivera unga, erbjuda svensk kultur till finska ungdomar, mångsidigt kulturutbud	ynge projektarbetsgrupp, kulturutbud för unga, ny webbplats, ny grafik, samarbete med SvenskaNu	www.svenskaveckan.fi 22 planeringsmöten- en avslutande middag, Rastis 10 års jubileum "en av grundankarna är att locka föreläsningar och organisationer med eftersom vi erbjuder att hjälpa dem med marknadsföringen av evenemang" Tema: Jämställdhet		Utgifter 31 292 €, Inkomster 30 100 €	Esbo vill vara med men yrms inte (avgränsa projektet) där det lönar sig att grafikens förnyelse, information nådde inte alltid ut, vissa personer svåra att få tag på under projektets gång, förmåga målsättningar	uppdatera adresslistor, kolla mässor/tillställningar där det lönar sig att synas och dela ut material, håll kontakten med de som anmält sig, samarbete med Esbo, Åbo och möjligen Vasa, diskuterat om Folktinget ska fortsätta som huvudman för projektet under jubileumsåret 2008. En utomstående producent föreslås.
2008 3.11-9.11.2008 Helsingfors Esbo Vanda Borgå Åbo Vasa Kanitby		Sammanföra ideer så att den lokala prägen finns kvär, vardagskommunikation och attityder, kulturupplevelser, men även finlandssvenska saktfrågor på djupare plan, invändare	Utveckling, pilotprojekt 7 städer, utvidring, raffinering, stärka konceptet genom att dela med sig av ideer med varandra	www.svenskaveckan.fi SVENSKA-DAGEN 100 ÅR Tema: Tillsammans 100 år: Rinnaktain 100 vuotta"			Pilotprojekt med 7 städer, dåligt med tid för avrapportering	

2009 2.11.-8.11.2009 Helsingfors, Esbo Vanda Abo Borgå Kauleby Tammerfors Uleåborg Jyväskylä Seinäjoki	Folktinget (huvudkoordinatör) samarbete med KSF, HSS, KSCA, Svenska nu, Luckan X3M	synliggöra städerna som levande tväspråkiga städer med ett rikt utbud av högklassig kultur och service på svenska, nå ut till finska publiken, öppna ett fönster för den finlandssvenska vetenskapen, språköarna, visa upp och uppmärksamma bredden av det svenska i Finland, skapa bättre förståelse för målspråkighet, ge svenskpråkiga aktörer en arena att uttrycka sig.	Utrala målgrupp barn och unga under 20 år.	www.svenskaveckan.fi 1/3 För att kunna arbeta på långsikt och få kontinuitet, koordineras lättare om finansieringen tryggad, program och orter kan inte komma medskild ansökan om finansiering fall det är med under FTs SV, I verksamhetsplanen för FT 2009-2011 nämns utvecklingen av konceptet kring Svenska veckan	En Svensk vecka- Ett hundratal evenemang	Utgifter 170 644 €	Kritik för monopolställning, inget uttalat tema i böjan, teknik, marknadsföring största enskilda utgiftsposten, annalagsbladsheten och felanmängningar, att utvecklas men ändå hålla profilen, målgruppens igenkännande av huvudnamnen vs. projektet	Alla grupper ska ha sin teknik med sig själv, flyttbara, mobila paket, mera nya idéer och nyräkande inslag, 10 studer är bra antal i fall samma budget Eventuellt kunde konceptet gynnas av att mischa sig ordna ett riksomfattande evenemang, gör en publikundersökning
2010 Helsingfors Esbo Vanda Borgå Abo Kauleby Uleåborg Tammerfors Lahti Lovisa	Folktinget / Luckan/ Helsinki Times	genomgångsidiogt och varierande program erbjuder nya upplevelser o erfarenheter, två likvärdiga nationalspråk	Utrala målgrupp barn och unga under 20 år.	www.svenskaveckan.fi 2/3 Tema: "svenska växer känslor" Därtill intresse i Luckani Kyrkslätt, Luckani Sydsterbotten samt Pohjola-Norden i Fredrikshamn				Utveckla webben till en interaktiv plattform
2011	Folktinget			www.svenskaveckan.fi 3/3 Tema: Frivillighet (Europa året för frivilligarbete, Åbo 2011)				
2012		Eli en väletablerad begivenhet i svenskfinland	Medveten i MATCH-projektet	Helsinki Design Capital 2012, Ålands självstyre 90 år.				

